

HAARLEMS DAGBLAD augustus 2004

Porgy Franssen, zilveren meesterverteller

Jubilaris speelt monoloog Novecento met één voet op de rem

theater • recensie

Joke Dieben-Frerichs♦

Orkater: Novecento - pianist der oceanen, theatermonoloog naar het boek van Alessandro Baricco. Spel: Porgy Franssen. Regie: Dirk Groeneveld. Geluidsdecor: David Dramm. Gezien:

vrijdag 27 augustus, Nieuwe De La Mar Theater Amsterdam. Aldaar nog te zien t/m 2 september. Daarna van 7 t/m 11 september, Toneelschuur Haarlem; 22 september, Witte Theater IJmuiden.

Nee, natuurlijk niet. Een gelouterd acteur en regisseur als Porgy Franssen (1957) hoeft echt geen proeve van bekwaamheid meer af te leggen. Toch lijkt het alsof de Orkater-speler (Gouden Kalf voor de film Bij nader inzien, Mary Dresselhuys-prijs 1998, twee nominaties voor de hoogste toneelprijs, de Louis D'Or) die uitdaging bij gelegenheid van zijn zilveren ambtjubileum wel zoekt. Franssen viert zijn mijlpaal met de theatermonoloog Novecento van de Italiaanse auteur Alessandro Baricco. Dat betekent dat hij dik anderhalf uur lang in zijn dooie eentje op de planken staat. Bijna al die tijd – alleen tegen het einde verdwijnt de energie uit de tekst - weet hij de zaal volkomen in zijn ban te houden. Niet met de expressieve, imponerende, luidruchtige speelstijl die we zo goed van hem kennen, maar met ingetogen, soms zelfs tastend spel steeds als het ware met één voet op de rem.

Porgy Franssen - bonkige bokskop, levendige mimiek, hoekig maar soepel bewegend lijf - speelt zijn monoloog op een vrijwel leeg podium. Achter hem een filmdoek waarop in elkaar vervloeiende beelden worden geprojecteerd; opzij een paspop waarover hij zorgvuldig zijn

kameelharen jas en witte colbertje drapeert; continu murmelend op de achtergrond het

'geluidsdecor' van componist David Dramm waarin je scheepsmotoren, branding, een enkele krijsende meeuw en nu en dan een pittig stukkie jazz voorbij hoort komen. In deze minimale, gelukkig gekozen setting speelt Franssen de rol van Tim Tooney, de sloopstroompettist van de luxe oceaanstomer Virginian, die van Europa naar Amerika vaart en weer terug. Tooney vertelt het ongelooflijke verhaal van Novecento - als pasgeboren baby'tje aan het begin van de vorige eeuw door zijn emigrantenouders op het schip achterlaten. Het vondelingetje wordt door een matroos geadopteerd, en als zijn beschermer acht jaar later sterft, ontpopt Novecento zich als een geniaal musicus, die vanachter zijn vleugel danst met de storm. Nooit zal hij het schip verlaten, al probeert hij het wel een keer. Verder dan een poging komt hij echter niet: de wereld daarbuiten is te onoverzichtelijk, zo biecht hij zijn vriend Tooney op, er zijn veel te veel keuzemogelijkheden voor een man die genoeg heeft aan zijn klavier van 88 witte en zwarte toetsen.

Baricco's tekst sprankelt en verrast met zijn wisselende hartenklop: vertragend in lang uitgesponnen uitweidingen, versnellend in onverwachte geestige wendingen. Porgy Franssen toont zich in alle eenvoud de ideale vertolker. Met zijn ietwat hese stem bespeelt hij van meet af aan zijn publiek. Dat zo geboeid luistert dat het, genietend van deze zilveren meesterverteller, elk begrip van tijd verliest.

Mocht de jubilaris met deze voorstelling de verdieping van zijn veelzijdige talent hebben willen demonstreren, dan is hij daar dus volledig in geslaagd.